

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Χ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ

(Πασχαλινή άναμνησις)

Ο συνταγματάχης, ο Καπετάν Κοψιδάς είναι καταχαρούμενος. Φουμάρι και τραγουδάει :

Κιτρολείμονιά - κιτρολείμονιά, κιτρολείμονιά και μαντζουράνα μου...

Τι ανάγκη έχει; Γιατί να μην τραγουδήσει ξεπλωμένους κατάφρασα στον ήλιο, τον ήλιο τον εαρινό που έκανε ν' άστράτουν τα κομπιά του και να λάμπουνε ή έπωμιδες του, σάν ν' άκτινοβολούσε αυτός ο ίδιος, σάν άλλος ήλιος λαμπρός κι' άλλοχρόσος, θαμπώνοντας όλους τους συγχωριανούς του με τη λάμψη του.

Φέξε ήλιε μου να βγώ, και λάμψε για να λάμψω!

Και πώς να μην τραγουδήσει το τραγούδι της ευσυχίας και της ξεγνοιασιάς, που έλεγεν από μικρός στο χωριό του.

Κιτρολείμονιά - κιτρολείμονιά, κιτρολείμονιά και μαντζουράνα μου, άρνήσου τους δικούς σου κι' έλα άντάμα μου!...

Είχε κατεβεί για τις γιορτές του Πάσχα στο χωριό, ο καπετάνιος. Χρόνια είχε να πασχάει με τους χωριανούς του. Από τον καιρό που ήταν άκόμα έπιλοχίας. Δηλαδή από είκοσι έτών. Μάλιστα, από είκοσι έτών! Και τώρα είχε άλλωστερος συνταγματάχης, καμαρωτός και φρουσκομάγουλος. Δεν μένει παρά μια σύνταξις ήσοτρατήγιου για να γίνει τρισευτυχισμένος, μό, ής εν' καλά ο ε'ρωατήης και θάρρη κι' αυτή με τον καιρό.

Γιατί λοιπόν έτσι «μέγας» και «δοξαζόμενος» και «πολύς» να μη γράη ψητό λαμπριόταμο άνή στην πατρίδα του;

Νά άλατίση μόνος του τ' άνή, να επιβλέψη στο ψήσιμο, να φάη πρώτος τα μεζέδια, να ευφρανθή, όπως ο Ζεύς με την νίσινα του ψητού, να γευθή τους πενανόστιμους «εξωονικούς» μεζέδες, τα γλυκάδια του λαμιού, να ειχηθή και να του ειχηθώδιν, να ποζήση μπρός στους ταπεινούς του χωριανούς, που θα πήγαιναν σκαφτό και ταπεινό να τον χαϊρετήσουν, να τον καλωσορίσουν, να του ειχηθώδιν.

— Και εις άνωτερα κώ - Καπετάνιε!

— Ω, εκείνο το εκά εις άνωτερα τι κατακλυμοίς γλυκύτετος που έχινε μέσ' στην καρδιά του!

— Κ' εις άνωτερα!

Μά θάρρη και αυτή ή 'μέρα του προδισμοού. Δεν χάρηκε δά ο κόσμος!

Τραγουδάει λοιπόν ο καπετάν Κοψιδάς κι' άλαφρόνει το ντέρτι του :

Κιτρολείμονιά - κιτρολείμονιά, κιτρολείμονιά και μαντζουράνα μου! άρνήσου τους δικούς σου άρνήσου τους δικούς... άρνήσου τους δικούς σου, κι' έλα άντάμα μου!...

Ένας μόνον εν' ο λόγος και ένας ο καιμός του καπετάνιου.

Που δεν ζή ή Φανούλα του, ή μακαρίτισσα, για να τον θαμίσει, να συμμερισθή τις δόξες του, να χωρή κι' αυτή για τους προδισμούς του, να λάμψη ή κοκκιμοίρα, να φανή σάν στρατηγία μια μέρα. Άτυχη ήταν ή φτωχιά!... Δεν τον χάρηκε παρά έπιλοχία. Λίγους μήνες πριν γίνει άνθισασιαστής ένας έπιλοχίας την πήρε και την σκόρασε. Έπιλοχίας! Έ πιλοχίας με την σόγιον ενός έπιλοχία! Άχ, γιατί να μην έρθη δυό μήνες πριν, εκείνος ο προδισμοός;

Θά γλώτωνε ή Φανούλα!...

Και τώρα κείτεται εκεί κάτω, στο «Κομητήγιον» των Άθηνών. Κομητήγιον; Μάλιστα «Κομητήγιον»!s. Πριν να γίνει λοχαγός το έλεγε «Νεκροταφείον», με τόρα σ' αυτή τη θεία που είναι, με καλά του και ή λέξις «Κομητήγιον».

Ούχ' ήττον όμως, της Έφρασις και έναν τάφο στο χωριό του. Κοντζάμ' καπετάνιος, να μην έχη και ένα τάφο της μακαρίτισσας στή πατρίδα του!... Η δυσκολία ήταν λίγο στην έπιγραφή. Έφραξε να φανή πως ήταν μόν' ο Καπετάν - Κοψιδάς από το χωριό, ούχ' ήττον όμως έχει να κάνει και με την Άθήνα. Άμη, πώς δά!...

Μά ο Κολέτσος, ο Άγιογράφος του χωριού έκανόνισε το πράγμα. Στόν σταυρό της μακαρίτισσας έγραψε με μεγάλα γράμματα!

«Ένθάδε κείται ή σύζυγος του λοχαγού κλπ. ταφείσα εν Άθήναις».

Της έκανε επίσης ο καπετάνιος ένα μνημόσυνο, που χάλασεν ο κόσμος!

Τι κρίμα να μη παρίσταται και αυτή, για να ύπερηφανευτή λιγάκι!

«Έλαμπε και άκτινοβολούσε έλος

Κόκκινα χωριά μεγάλα άνήγγελαν κ' ένα άλλο μεγάλο γεγονός για το χωριό τις ημέρες αυτές της Πασχαλιάς.

Έπί τη ευκαιρία των έορτών πήγε και κινηματογράφος στο χωριό. Ο γνωστός και μοναδικός κινηματογραφικός άσθηρ, ή διάσημος Άμερικανός Σουφού - Κλεμέ, ή σύγχρονος αυτή δόξα του κόσμου, ύπεδύετο τον όρλο του σταγματάχου των Ζουάδων!...

— Πώς; Μοναδικός κινηματογραφικός άσθηρ! Σύγχρονος δόξα!... Ταγματάχης Ζουάδος!... Πούδς είναι αυτός; Οθελιάς ο Καπετάν Κοψιδάς σάν διάβασε το πρόγραμμα.

— Είπε μια γυναίκα, του είπαν.

Ο Καπετάν - Κοψιδάς εξεπλάγη και εθώμασε.

— Πώς; Άρχισανε τώρα να μπαίνουν και ή γυναίκες στο στρατό! Και ύπο ποίαν ιδιότητα, παρακαλώ; Ποία τα προσόντα, ποίον το παρελθόν, ποιες ή ύπηρεσιές τους στόν τόπο;

Τη στιγμή αυτή πλησίασε τον καπετάνιο ο ύπογαμιαμειός του Ειρηνοδικείου.

— Είδες γενναίότατα, του έλεγε, άφοδ τον καλύτεριος και καλύτες με σεβασμό κοντά του.

— Όχι, τί;

— Τη νέα εφεύρεσι που έκανε, ένας άξιωματικός, πατριότης μας σχεδόν, από τον διπλανό τον δήμο, άρχικον στην πυροβολοαρχία του Καπετάν - Κοντζάμ. Θά κάρη άνω - κάτω τον στρατό.

— Άνω - κάτω; Πώς; Έτανάστιας δά γίνει!

— Όχι, καπετάνιε μου, είπεν παραγμένος, ο ύπογαμιαμειός. Εφεύρε ένα κάρη που τραδάει τρείς φορές μακρύτερα από τ' άλλα.

— Άξιωματικός του πυροβολικού, εφεύρε ένα κανόνι!... Και τί άνακατένεται αυτός σε πράγματα που δεν τα ξέρει.

Αυτή την στιγμή κολλήσανε άντίκω

Μοναδική δόξα του κόσμου!..

τους στον τοίχο το πρόγραμμα του Κινηματογράφου. Ο Καπετάνιος το είδε κι άφρισε :

— Πώς ; φώναξε. Τι γράφουν εκεί λέει... Μοναδική δόξα του ζώουμου !..... Κινηματογραφικός άσθηρ !..... Τι κινηματογραφικός άσθηρ ; Γι' άστέρι κανενοσ κιν ή μα το σ βεβαίως θά πρόκειται.....

Άλλα ύπόθεσις πιο μεγάλας και πιο ένδοξος άστέρας απ' αϊτόν ! Και όχι άστέρας μόνον. Ήλιος... Άγρινοσ... Ή πούλια με τα πολλά άστέρια !

Έκεινή ή δόλια έπωμίδα κοντεύει να γίνη ούρανός.

— ΈΝός, κινηματογραφικός άσθηρσ σου λέει. Μορφή άναίδια !

Ο καπετάνιος ελξε ανάφει για καλά. Μίλοσσε και χειρονομούσασαν δαιμονιομένους :

— Νέος κινηματογραφικός άσθηρ... Και από πού παρακαλούν ; Από την Άμερική !... Έλεν άξιοι για τίποτα αυτοί οι χαμένοι οι Άμερικανοί ;...

Και γυφίζοντας διασραστήμενος σ' ένα χωριάτι τον διάταξε :

— Πέταξε, βρέ, εκείνο το καλοήχαρτο από 'κει !

— Κύρ Καπετάνιε, τα γλυκάδια είναι έτοιμα. Θα πάθης ένα ούζακι ; τού ελεν την ίδια στιγμή ένας αγχωριανός του που κατέφθασε με τ' άχριστά μεζελίκια τ' άνοιού σέ μιά άπλάδα.

Ο καπετάνιος ελξε τα μεζελίκια και μαλάκωσε. Και τι δέν τούχαν σεβίρει. Και τι περαιοτήσεις δέν τού κάνανε !

Σιδερωμένος από το καμάρι και τον αϊτοθαυμασμό, ό καπετάνιος στηλώθηκε άπάνω στη καρέκλα.

Γύρω του τα άρνιά ροδωφόρμενα έγύρισαν στη σουβλια, νοικοκυρές κοιβαλόισαν κατακόκκινα αϊγά, ή κνίσσα άνέβαινε σάν θυμιάμα στον ούρανό, λαμπριάτικα ντυμένες καλονοικοκυρές, έφεραν κόκκινο σπιτικό κρασί στους μαστραπάδες, πίσω από τίς περιολοκάδες τών παραθυριών, μαύρα μάτια παθόντων έκφορρατιούσαν, ό ήλιος από ψηλά έχούσανε την φρού και τα γυλιόνα, τα κομμάτια κ' ή έπωμίδες τού καπετάνιου άστραφταν και φεγγυολούσαν.

Ήταν λοιπόν ή δέν ήταν αϊτός και μόνος ό νέος Έλληνικός κινηματογραφικός άσθηρ, που θάμπατο τον κόσμο !

Ξερόθηκε λοιπόν, ευχαριστημένος από την έπιθεώρηση τού φαυτού του, και ήφρονοντας τού ποτηρι του εϊχθήκε «Χριστός Άνάστηρ και τού φούρθε ως τόν πάτο,

— Χριστός άνέστη, καπετάνιε ! φώναξαν κ' οι χωριανοί. Και στρατήσες γρήγορα !...

Ο Καπετάν - Κομμάδας ξερόθηκε και ήφρονοντας δεύτερο ποτηρι άποκρίθηκε :

— Τι στρατηγός βρέ ; Στρατάφης να λέτε. Μεγάλος Άνατολιόν. Κ' έδβια μας τού λοιπόν... να ζή σομμε... Χριστός άνέστη, άληθός άνέστη !... Μέγας Άνατολιόν, ελεν !.

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ
ΕΛΞΕΓΙΟ ΣΤΟΝ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗ

Και σύλλογιμα, Καρυώτακη, τώρα πού ή νύχτα πειά τού έσέβους σέ κρατεί για πάντα στην τοκοκώτειη τη χούρα, τη μοίρα σου, τη μοίρα τού ποιητή.

Ελξε βοσθει μια μέρα δίχως ένα σύντροφο στ' άρκογιάλι ναυαγής και πέρα κάπου έγυρνας δλοένα τα βλέμματά σου, αϊώνιος νοσταλγός.

Ήσουν, αλλήθια, τόσο κουρασμένος απ' τόν άγωνα τόν καημένο : ένας μεγάλος έγκαταλειμμένος από τη γή κ' από τόν ούρανό.

Κι' δλο ή θλιμμένη εκείνη άνησυχία που άνοιγει στην καρδιά κρηφή πληγή κ' ή απέραντη τών τόπων ηρωμία που πύγιε κάθε άνέλεπιδη κραγή.

Στη σιωπηλή άγανία σου βυθισμένος με μιά βαθειά έγκατερόσηη ήρωική έβλεπες πώς θα πείσεις συντριμμένους κ' ήταν ή καταδικη όριστική.

Και μέσ' στην ως θανάτου άπόγνωση σου έξφνου, σέ μιά μικρότατη στιγμή, εϊχτήρες στο βύθος της άβύσσου άπου τελειούουν δλοι οι σπαρταμοί.

Τι να σοδ ειπώ και πώς να σέ θρηνήσω, στοχαστικό μου αδέρφι θλιβερό ; Έβρυγες πριν ακόμα σέ γνωρίσω και μόλις τώρα σ' ένοιουσα, νεκρό.

Και μόνος άναμνήτεις άκριδές σου, στο πέθος τους πύ άρωαία κ' εύγενικά, μου μένουσ τ' «Έλεγεια και Σάτιρες σου να μου σ' άνιστοράνε τραγικά.

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΚΙΝΕΖΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ
Ο ΘΕΟΣ ΦΟΧΗ

Τόν καιρό πού περιπλανόταν ό θεός Φόχη έπληξε σέ κάποιον χωριό και χτύπησε την πόρτα μιας πλουσίας γυναίκας, παρακαλώντας την να τόν άφήσει να μεί μές.

— Μπας και σοδ πέρας ή ιδέα, τού απάντησε εκείνη με θυμό, πώς μπάζω στο σπίτι μου κάθε κομψελιάρ και πεινασμένο τού δρόμου ; Αυτό θάταν άτάκτιστο σέ μίαν άρχόντισσα σάν και μένα. Φύγε γρήγορα από 'δώ.

Φεύγοντας από 'κει ό Φόχη πήγε στην καλόβια μιάς φτωχής γυναίκας. Αύτη τού άνοιξε πρόθυμα να μεί ήβάλει στο τραπέζι λίγο γάλα γιδίσσο πού ελξε. Έταψε μέσα ένα κομμάτι φρού και ελε :

— Άς τού εύλογήσθ ή Φόχη για να γτάση και στού, δνό μας.

Έπειτα τού έτοιμάσε ένα άρνημένο κρεβάτι και βλεπόντας όταν έπεσε να κοιμηθή πώς δέν ελξε ποκάμισο άγύρνησε στη δουλειά διη τη νύχτα και το πρωί τού ελξε τελειώσει ένα ποκάμισο. Τού τού πήγε όταν έξύπνησε και τόν παρακάλεσε να μίν περαιοτήσει το ταπεινό της δώρο. Αφού τοίβαλε βστορα φρού στο σακκούλι, τόν συνόδωσε ως άφακο διάστημα στο δρόμο. Ο Φόχη ενώ την άποχαρτεσμένο τής ελε :

— Η πρώτη δουλειά πού θα πιάσης σήμερα να βασταθή ως τού βράδυ.

Όταν ξεγυφίσε στο σπίτι της ή γυναίκα θέλησε να μετρήσθ ή άπορόφορα και να διη τόσα της άπόμειναν, γιατί ελξε δώσει κάμποσα τού ξένου. Μετρώσε, μετρώσε λοιπόν και τέλος δέν έβρισκε. Όταν ήρθε τού βράδυ δλο τού σπίτι κ' ή αύλή της ελξαν γυμνοί από άπορόφορα, τόσα πού δέν ήξερε τι να τα κάμη. Ή πλοσία γιτό-τόσα πού δέν ήξερε τι να τα κάμη.

Ύστερα από κάμποσους μήνες ό ξένος έπέστρεψε κάλι απ' τού χωριό. Ή πλοσία βγήκε άμέσως να τόν ύποδεχθ, τόν πήρε στο σπίτι της να τόν φιλοξενή, τού σεβίρει τα καλύτερα φαγητά στο τραπέζι και τού πού τού πρόσφερε ένα φιλό δλο ποκάμισο πού τότε φτιδίσε από καιρό. Ολη τη νύχτα διως ελξε την λαϊτάδα άναμμένη στην κάμαρα της για να νομίσθ ό ξένος, άν τούζανε να ξενησθ, πώς άγρυσουσε ραβόνα τού ποκάμισού του. Αφού τού δωσε να φαη τόν ξεβγάλει ως όζω από τού χωριό και στο δρόμο προσπαθούσε να τόν καλωσιάζη με γλυκιές κοϊδέντες. Ένώ χωριόταν, ό Φόχη τής ελε :

— Η πρώτη δουλειά πού θα πιάσης σήμερα να βασταθή ως τού βράδυ.

Ή γυναίκα γύρισε στο σπίτι της και στο δρόμο δλο τ' άπορόφορα ελξε στο νοδ της πού δε ήλξε σέ τουδ μέρος να τα βάλη. Έκεινή τη στιγμή διως άκούσε τις άγγελίδες της να μουγκρίζουν κ' ελε :

— Άς πώς να φέρω λίγο νερό στις άγγελίδες πού διφούν κ' έπειτα μετρώ τ' άπορόφορα.

Έτσι έχανε και ξεγάνθη νερό στη γούνα, της αλγής διη μέρα και σέ λίγο δλο ή αύλή και τού σπίτι της ελξαν πεινασμένοι ! Ολα τα ζώα της πτήγχαν και τίποτα απ' τα ύπαρχοντά της δέν της άπόμεινε. Ο Φόχη την ελξε έκδικηθ'.....

ΕΝΑΣ ΛΙΒΕΛΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Κατά τα τελευταία χρόνια, πριν από τη Μεγάλη Γαλλική Έπανάσταση, οι λιβέλλοι έπαφαν κ' έδιναν στη Γαλλία. Διάφοροι άνόητοι έβγαζαν και μοιράζαν στον κόσμο ή τοιχοκαλλούσαν κρημιά στους δρόμους έντυπα, με τα όποια εσαύτωςιαν φοβερά τούς εϊγγυεις και τη βασιλική οικογένεια, και ξεσκέπαζαν με τόν πιο άνηλεπ τρόπο τα σκάνδαλα της Αύλης.

Ή συνήθεια αύτη διήρκεσε και άργότερα, κατά την Έπανάσταση και την εποχή τού Μεγάλου Ναπολεόντος. Έτσι όταν έκυλούσε ή εϊδίση, ότι ό Ναπολέων άπεράσινος να δώσθ τού Ίσπανικό Στέμμιον στον αδελφού του Ίωσηφ, την έπιστήν ή τοιχοί τού Παρισιού γέμισαν από την άδούλοθη τοιχοκόλλησι :

«Θέατρον Φιλοδοξιών... Άπόψε, δια πρώτην φοράν, Οι τρέλλες στην Ίσπανία. Ομοί τού τού Ίσκαδού πούλουν τόν αδελφού τού Ίωσηφ».

Λέγεται ότι ό Ναπολέων έσκασε στα γέλια όταν ελξε αύτη την τοιχοκόλλησι.

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΠΑΡΣ ΙΜΙΕΣ

— Ο άνδρωπος τού ελε άνδρωπος, δέν άμαρτάνε δνο φούρς.

— Πρέπει να δουλέψης δνό μέρες για να κερδίσης τού φατ μιάς μέρας.

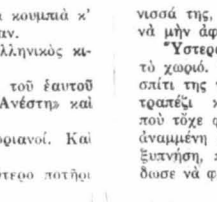
— Και τα βουνα φοβόνται τόν πλούσιο.

— Δέν Ξημερώνει στο χωριό πού δέν έχει λετεινό.

— Τό μάτι τού νοικοκύρη παχαίνει τού βόδι.

Γιατί να μη ζή ή συχωρεμένη ή Φανούλα ;

Ή Πούλια !...

Ή νοικοκυρές φέγγανε τ' αϊγά